

JOHN C.
MAXWELL

UNEORI
CÂȘTIGI,
UNEORI
PIERZI
ÎNVETI

CELE MAI IMPORTANTE LECȚII DE VIAȚĂ
SUNT DEPRINSE DIN EȘECURI

EDITURA AMALTEA

Cuprins

Notă din partea autorului	7
Cuvânt înainte	
John Wooden – antrenor emerit	9
Mulțumiri	13
1. Eșecurile sunt dureroase	15
2. Modestia: spiritul învățării	33
3. Realitatea: fundamentul învățării	49
4. Responsabilitatea: primul pas al învățării	65
5. Perfecționarea: esența învățării	83
6. Speranța: motivația învățării	99
7. Capacitatea de a învăța: calea care trebuie urmată	115
8. Adversitățile: factorii care declanșează învățarea	133
9. Problemele: oportunități de a învăța	149
10. Experiențele neplăcute: perspectiva învățării	165
11. Schimbarea: prețul învățării	179

6 CUPRINS

12. Maturitatea: valoarea învățării	199
13. Nu totul se rezumă la a câștiga, important este să înveți	213
Note	225

1

Eșecurile sunt dureroase

Robert Schuller, un prieten foarte bun de-al meu, m-a întrebat la un moment dat: „Ce ai încerca să faci dacă ai ști sigur că nu dai greș?”. Este o întrebare extraordinară, extrem de inspirațională. Când o aud, cei mai mulți oameni încep să viseze din nou, motivați fiind să își îndeplinească țelurile și să își asume mai multe riscuri.

Am și eu, la rândul meu, o întrebare pe care o consider cel puțin la fel de importantă. Ce anume înveți atunci când dai greș?

Oamenii sunt dispuși să vorbească destul de repede despre vișurile lor, dar aproape niciodată nu sunt suficient de pregătiți pentru a răspunde la întrebările referitoare la propriile defecte. Majoritatea preferă să nu vorbească despre greșelile și eșecurile personale. Nu vor să se confrunte cu propriile pierderi, fiind jenați de ele. Și când se trezesc că au dat greș, își spun un lucru cât se poate de banal: „Uneori câștigi, alteori mai și pierzi...” Mesajul este următorul: „Poți spera să învingi, dar așteaptă-te să mai și pierzi... indiferent de situație, împacă-te cu ea.”

Ce e greșit aici? Ei bine, nu așa gândesc adevărații învingători!

Oamenii de succes abordează total diferit o pierdere. Nu încearcă să pitească gunoiul sub preș. Nu o iau la fugă și nici nu își îngroapă capul în nisip. Atitudinea lor nu este sub nici o formă una de genul *Uneori câștigi, alteori mai și pierzi...* Ba dimpotrivă. Sunt absolut convinși că *uneori câștigi, alteori însă înveți*. Înțeleg foarte bine și sunt

conștienți de faptul că cele mai bune lecții de viață sunt deprinse din eșecuri – atunci când le abordăm așa cum trebuie.

Culmea neatenției

De-a lungul vieții, am ieșit de multe ori victorios, dar am avut și partea mea de pierderi. Unele, evident, nu din vina mea. Cu toate acestea, de cele mai multe ori am avut o contribuție proprie, în sensul că am făcut alegeri greșite și erori absolut prostestii. Pe 12 martie 2009, mi-am dat cu adevărat în petic. Am încercat să trec de controlul de securitate de la aeroport în condițiile în care îmi uitasem în servietă un pistol. Era caz penal! Și a fost de departe cel mai stupid lucru pe care l-am făcut vreodată. Iată cum s-a întâmplat totul.

În urmă cu un weekend, fusesem în Birmingham, Alabama, pentru a susține un discurs la Church of the Highlands – o biserică extraordinară, cu un lider minunat, pe nume Chris Hodges (de altfel, un bun prieten de-al meu, membru al EQUIP, organizația non-profit pe care am înființat-o pentru a preda leadershipul în întreaga lume). Oamenii de acolo erau fantastici și m-am simțit foarte bine în compania lor.

De cele mai multe ori când urmează să susțin asemenea conferințe, prefer zborurile comerciale. Dar atunci când locul respectiv este departe de casă și asta înseamnă că nu mă pot întoarce în aceeași zi, astfel încât să dorm în patul meu, încerc să găsesc un zbor privat. Așa s-a întâmplat și în momentul în care a trebuit să ajung la Chris, în Birmingham.

În drum spre aeroport, la zborul de întoarcere, un prieten de-al lui Chris, care se afla alături de noi, a ținut neapărat să îmi facă un cadou: un pistol Beretta.

„Pentru Margaret”, mi-a spus el, „ca să se simtă în siguranță când tu nu ești acasă.”

Am prieteni care știu o mulțime de lucruri despre arme. Unii sunt chiar vânători pasionați. I-am însoțit într-o mulțime de asemenea ocazii. Am tras cu pușca și cu pistolul, însă nu pot spune că mă pricep la arme. Și, ca să fiu sincer, nici nu prea mă interesează. Nu sunt nici pro, nici contra armelor de foc. Și nici la capitulul

tehnică nu stau foarte bine. Știam doar că pistolul îmi fusese dăruit din toată inima, așa că l-am acceptat și l-am pus în servietă.

După aterizare, pilotul a observat cât este de frumos și m-a întrebat dacă știu să îl încarc.

„Habar nu am”, i-am răspuns eu.

„O să-ți arăt eu”, mi-a spus el.

Mi-a încărcat pistolul, a verificat să aibă siguranța trasă și mi l-a dat înapoi. L-am pus din nou în geantă și m-am îndreptat spre casă. După care am uitat cu totul de el.

Următoarele zile am fost extrem de ocupat. Urma să susțin o conferință în Dallas și m-am concentrat asupra acestui angajament. Pentru o fracțiune de secundă, în timp ce lucram la discurs, m-am gândit: „Să nu uit să scot pistolul din geantă”. Însă chiar aveam inspirație, așa că nu voiam să mă opresc din lucru, spunându-mi că mă voi ocupa de asta ulterior.

A trecut vremea, iar eu eram la fel de ocupat. Lucram aproape tot timpul, așa că, înainte să-mi dau seama, a sosit și ziua plecării, îndreptându-mă către aeroport.

Dacă ești ceva mai în vârstă, poate că îți aduci aminte de un personaj de desene animate numit Dl. Magoo – un bărbat care trecea printr-o mulțime de situații periculoase, fără să aibă totuși vreo neplăcere. Unii dintre prietenii mei începuseră să mă strige Dl. Magoo. (Dacă ești mai tânăr, gândește-te la Forrest Gump. Uneori îmi mai spuneau și așa.)

În joia aceea nefericită, m-am îndreptat către poarta de acces și am pus servieta pe banda rulantă. Chiar înainte să fiu verificat cu detectorul de metale, mi-am adus aminte de pistol.

Intrând în panică, am țipat: „Am un pistol acolo! Am un pistol!”

Vă spun cu mâna pe inimă că este realmente cel mai stupid lucru pe care l-am făcut vreodată. Mă simțeam un idiot. Și, pentru ca lucrurile să fie și mai rele, mulți dintre cei de la punctul de control mă cunoșteau, inclusiv cel care verifica ecranul de scanare a bagajelor de mână și care mi-a spus: „Domnule Maxwell, îmi pare sincer rău, dar sunt nevoit să raportez acest incident.” Nu eram deloc surprins. Au oprit imbarcarea, mi-au pus cătușe la mâini și m-au luat de acolo.

Șeful diviziei de securitate care a completat raportul pentru poliție mă cunoștea și el, dar, cu toate acestea, timp de o oră, cât a durat totul, s-a comportat cât se poate de oficial. După ce a finalizat însă procedura, s-a întors spre mine și mi-a spus zâmbind: „Îmi plac foarte mult cărțile dumneavoastră. Dacă știam că ne vom întâlni în acest context, îmi aduceam câteva ca să îmi dați un autograf.“

„Dacă mă scoți din asta, îți trimit câte cărți vrei tu cu autograf, pentru tot restul vieții“, i-am răspuns eu. Cel care mi-a făcut fotografia pentru arhiva poliției mă recunoscuse și el. Când am fost adus în încăperea în care lucra, m-a întrebat surprins: „Domnule Maxwell, ce căutați aici?“

Mi-a scos cătușele și i-a spus ofițerului că nu era nevoie de așa ceva. Inutil să spun că nu am zâmbit deloc când m-a fotografiat.

Evaluarea pierderilor

Imediat după ce am fost eliberat pe cauțiune, m-am întâlnit cu avocatul meu, care mi-a spus pe un ton categoric: „Trebuie neapărat să nu se afle nimic.“

„Imposibil“, i-am răspuns eu, povestindu-i de toți cei implicați, care mă și recunoscuseră, de altfel. Evident, știrea a apărut în presă chiar în acea seară. Pentru a-i înștiința pe toți ce anume se întâmplase și pentru a diminua pagubele la nivel de imagine, înainte ca totul să se răspândească, am postat pe Twitter următorul mesaj: „Definiția prostiei: primești un pistol cadou, îl uiți în servietă și pleci la aeroport. Ofițerii de la securitate nu au fost deloc încântați!“

Mi s-a întâmplat de foarte multe ori să nu fiu atent. Evident că știam că nu trebuie să te duci la aeroport cu un pistol în bagajul de mână. După incidentul acela, m-am admonestat destul de sever pentru neglijența de care dădusem dovadă. Cuvintele lui Hugh Prather mi se potriveau perfect: „Uneori reacționez făcând greșeli, ca și cum m-aș trăda singur. Teamă de a nu cumva să greșesc pare să fie bazată pe o convingere ascunsă de-a mea, aceea că, în principiu, sunt perfect și că, dacă aș putea fi mai atent, nu voi păți nimic. Însă o greșeală

„Atunci când am învățat din greșeli, m-am dezvoltat pe plan personal.“
– Hugh Prather

este un fel de declarație prin care spun cine sunt, un indicator al căii pe care intenționez să o urmez... Atunci când am învățat din greșeli, m-am dezvoltat pe plan personal.”

Concluzia pe care am tras-o în urma acestei experiențe a fost că trebuie să fiu mai atent. Greșelile sunt acceptabile atâta vreme cât pagubele nu sunt foarte mari. Sau, așa cum se spune în Texas: „Nu contează cât de puțin lapte mulgi atât timp cât ai o vacă!”

Sunt convins că fiecare dintre noi am fost la un moment dat pe cale să comitem greșeli stupide – sau chiar am făcut-o. Aș fi putut să „îmi pierd vaca” în urma acestui incident. Nimeni nu se controlează atât de bine încât să nu comită niciodată o greșeală prostească. Poți pierde într-o singură clipă tot ceea ce ai construit într-o viață întreagă. Speram totuși ca integritatea care mă caracterizase vreme îndelungată să cântărească mai mult decât un act stupid.

Din fericire, când povestea a fost făcută publică, prietenii au strâns rândurile în jurul meu și m-au susținut. Fiindcă știam că oamenii îmi vor pune întrebări, am scris imediat pe blogul meu, JohnMaxwellonLeadership.com, o postare intitulată „Stupid este cel care face lucruri stupide”. Reacția cititorilor a fost pur și simplu copleșitoare. Cuvintele lor de încurajare mi-au ridicat extraordinar de mult moralul.

Câțiva prieteni au dat dovadă chiar de foarte mult umor. În momentul în care am susținut un discurs la Crystal Cathedral, Gretchen Schuller mi-a spus pe un ton cât se poate de serios: „John, cei de la departamentul de securitate vor să te percheziționeze înainte să te apuci să ne vorbești.” Bill Hybels mi-a scris un mesaj amuzant: „Nici un scandal legat de sex sau de bani? Absolut plictisitor...” Angela Williams i-a trimis un e-mail asistentei mele, Linda Eggers: „Spune-i lui John că este eroul meu. Chiar a crescut în ochii mei. Provin dintr-o familie de «pistolari». Soacra mea a fost arestată în anii '80, pe aeroportul din Atlanta, fiindcă avea în geantă un pistol mare, genul acela Clint Eastwood... de care uitase.” Iar Jessamyn West mi-a transmis: „Este foarte ușor să uiți greșelile pe care le-au făcut ceilalți; este nevoie însă de mult mai mult efort ca să uiți că au asistat la greșelile pe care le-ai făcut tu însuși.”

După care am început să primesc sugestii pentru titlul următoarei mele cărți:

- Dezvoltă gangsterul din tine
- Cele 21 de legi de neîncălcăt ale securității din aeroporturi
- 21 de motive ca să nu îți uiți revolverul în servietă atunci când zbori cu avionul
- Cum să conduci o bandă de gangsteri
- Cum să călătorești cu pistolul în geantă

Acum mă simt norocos, fiindcă nu mi s-a deschis un proces și incidentul nu mi-a fost înregistrat în cazier. Chiar mă amuz când îmi aduc aminte. Mai mult, la scurtă vreme mi-am creat un memo care să îmi aducă aminte de faptul că, în viață, uneori câștigi, iar alteori ai ceva de învățat. Îl port în servietă (în locul pistolului!). Este o coală de hârtie plastifiată. Pe o parte este coperta revistei *Success Magazine*, din aprilie 2009. Apărusem acolo și arătam extraordinar! Un zâmbet de un milion de dolari! Costum bleumarin. O postură care denota succesul și încrederea. O jumătate de milion de oameni au cumpărat revista aceea, mi-au văzut fotografia și mi-au citit ideile referitoare la succes.

Pe cealaltă parte era fotografia de la poliție. Fusese făcută la doar două săptămâni de la apariția revistei. Fără costum bleumarin și fără zâmbet de copertă! O postură tristă, care transmitea doar descurajare și care spunea foarte clar că distanța dintre glorie și decădere nu este una foarte mare.

De ce eșecurile sunt atât de dureroase

În viață, uneori câștigi. În tinerețe jucam baschet și eram destul de bun, având și un simț al competitivității foarte dezvoltat. Îmi plăcea să înving și îmi displăcea profund să pierd. Pe la douăzeci și ceva de ani, s-a organizat un meci în care concureau două echipe formate din foști jucători din perioada liceului. Abia așteptam să demonstrăm că puteam încă să jucăm la același nivel, partida fiind epuizantă din punct de vedere al efortului fizic. Evident, voiam să

câștig, așa că am fost foarte agresiv. După ce mi-am trântit un adversar la podea, acesta a urlat la mine: „Calmează-te, e doar un joc!” „Atunci lasă-mă să câștig”, a fost răspunsul meu.

Nu sunt foarte mândru de ceea ce am făcut, dar cred că ilustrează perfect faptul că toți ne dorim să învingem. Atunci când câștigi, nu te afectează nimic; când pierzi însă, totul te copleșește. Și singura dată când auzim pe cineva spunând „e doar un joc” este atunci când pierde.

Gândește-te la pierderile pe care le-ai suferit în viață și la felul în care te-au făcut să te simți. Evident, nu foarte bine. Și nu doar durerea momentului ne afectează, ci apar și alte dificultăți, despre care vom vorbi în continuare.

1. Eșecurile ne blochează din punct de vedere emoțional

Autorul și speakerul Les Brown a spus: „Momentele bune le dăm repede uitării. Momentele mai proaste sunt resimțite însă drept în suflet.” Din punctul meu de vedere, este perfect adevărat. Nu am uitat nici acum anumite lucruri mai puțin fericite care mi s-au întâmplat. Pun pariu că e valabil și în cazul tău. Experiențele negative ne afectează mult mai mult decât cele pozitive și, dacă te asemeni cu mine, chiar ajungi să te confrunți cu un blocaj emoțional.

Nu cu multă vreme în urmă, am experimentat un asemenea blocaj emoțional după ce am făcut o greșală cât se poate de stupidă. Ron Puryear, un prieten foarte bun de-al meu, m-a invitat pentru câteva zile la el în Idaho, unde avea o casă minunată, cu vedere la râu, ca să mă relaxez și să încep să lucrez la carte. Priveliștea era superbă, îți tăia pur și simplu răsuflarea. Dat fiind că urma să susțin o serie de conferințe în Spokane, în Edmonton și în Los Angeles – toate fiind orașe aflate în partea de vest – am decis să îi accept oferta.

M-au însoțit și Steve, ginerele meu, și Mark, un prieten, care urmau să meargă cu mine și în Canada, la Edmonton. Când ne-am urcat în mașină ca să mergem la aeroport, Steve a întrebat: „Aveți

„Momentele bune le dăm repede uitării. Momentele mai proaste sunt resimțite însă drept în suflet.”
– Les Brown

toți pașapoartele la voi?”. Aproape că mi s-au înmuiat picioarele. Pe-al meu îl uitasem acasă!

Nu puteam să facem cale-ntoarsă ca să-l luăm, fiindcă pașaportul meu era în Florida, la peste două mii de kilometri distanță. În șase ore ar fi trebuit să țin un discurs în Edmonton. Simțeam că mi se face rău.

Cum era posibil ca o persoană ca mine, care călătorește tot timpul, să facă o greșeală atât de stupidă? Mă simțeam pur și simplu un idiot.

Steve, Mark, Linda (asistenta mea) și cu mine am încercat să rezolvăm problema în următoarele două ore. Cu fiecare minut care trecea, îmi dădeam seama că am o mare problemă. Știam că nu voi fi lăsat să urc la bordul avionului către Canada în condițiile în care nu aveam pașaportul la mine. (Evident, am întrebat!) Aflasem și că nu îl pot primi în timp util prin curier rapid. Nici un membru al familiei mele din Florida nu putea lua un zbor comercial ca să mi-l aducă. Nu îmi puteam respecta angajamentul în seara aceea. Situația părea imposibil de rezolvat.

Într-un final, după ce ne-am străduit, am găsit o soluție. Gazda noastră din Edmonton a fost de acord să mute evenimentul în seara următoare. Între timp, am apelat la un zbor privat din Florida până în Spokane ca să intru în posesia pașaportului. Chiar mă simțeam ridicol!

La miezul nopții ne-am îmbarcat în avionul către Edmonton. Am ajuns acolo de dimineață, pregătiți pentru conferința din seara respectivă. Într-un final totul a fost în regulă.

Vestea cea bună este că rezolvasem problema. Vestea cea proastă a fost că toată distracția m-a costat cam 20.000 de dolari.

Pe tot parcursul zilei, am avut parcă un soi de blocaj emoțional. Mă întrebam încontinuu:

Cum a fost posibil ca o persoană ca mine, care călătorește atât de mult, să facă o asemenea greșeală de începător?

Câte neplăceri le creasem celor care fuseseră nevoiți să amâne evenimentul?

De ce nu mă gândisem la problema pașaportului cu douăzeci și patru de ore înainte, astfel încât să economisesc câteva mii de dolari?

Cum m-aș fi descurcat dacă nu aș fi găsit o soluție?

Toate aceste gânduri și întrebări m-au epuizat din punct de vedere emoțional. Pentru a încerca să-mi revin, am băut un smoothie plin de vitamine, am fost să înot și am încercat să mă odihnesc. Însă indiferent de măsurile luate, eram supărat pe mine fiindcă fusesem atât de idiot. Mă simțeam ca un fel de sclav al propriilor mele sentimente și dispoziții.

De obicei trec peste greșeli și eșecuri destul de repede, dar de data aceasta chiar nu puteam s-o fac. Mi-a fost foarte greu să las în urmă toate acele întrebări de tip „ce-ar fi fost dacă...”. Acum zâmbesc când îmi aduc aminte, dar tot mă simt cam stupid dacă mă gândesc că am putut uita un lucru atât de important.

Se spune că dacă o navă ar putea gândi și dacă ar avea sentimente, nu ar părăsi niciodată portul. S-ar teme de valurile uriașe pe care le-ar putea întâlni pe parcursul călătoriei. Anxietatea și teama sunt niște emoții care ne fac mai slabi. La fel se întâmplă și în cazul eșecurilor. Ne pot diminua încrederea în propriile forțe, ne pot paraliza și îmbolnăvi. Ca să avem succes, trebuie să găsim o cale de a ne debloca la nivel emoțional.

2. Eșecurile ne afectează la nivel mental

Viața este o succesiune de eșecuri și de pierderi, începând cu părăsirea căldurii și confortului din uterul care ne-a adăpostit timp de nouă luni. În copilărie pierdem luxul dependenței totale de părinții noștri. Renunțăm la jucăriile favorite, la zilele în care ne jucam și exploram încontinuu. Pierdem privilegiul de a ne dedica timpul tuturor plăcerilor iresponsabile ale tinereții. Ne separăm de protecția pe care ne-o oferă familia atunci când ne luăm zborul din cuib și începem să avem responsabilitățile specifice adultului. Pe parcursul vieții, pierdem joburi și funcții. Încrederea în propriile forțe poate fi pusă sub semnul îndoielii. Pierdem bani. Ratăm oportunități. Ne îndepărtăm de prieteni și membri ai familiei. Și nici măcar nu vreau

să vorbesc despre pierderile fizice pe care le suportăm odată cu înaintarea în vârstă. Pierdem toate aceste lucruri și chiar și mai multe, până când ne confruntăm cu cea mai mare pierdere – cea a vieții în sine. Nu poate fi negat faptul că în viață pierdem tot felul de lucruri. Unele sunt mai mari, altele mai mici. O parte din ele ne afectează și sănătatea mentală, fiindcă unii gestionează mai bine astfel de situații, iar alții nu.

Calitatea care face diferența dintre o persoană care are succes și una care nu are este capacitatea de a gestiona dezamăgirile și pierderile.

Calitatea care face diferența dintre o persoană care are succes și una care nu are este capacitatea de a gestiona dezamăgirile și pierderile. Este realmente o provocare, fiindcă pierderile ne copleșesc la nivel mental. Știm că trebuie să purtăm acele bătălii. Și când se întâmplă acest lucru, gândim la fel ca Harry Neale, antrenorul echipei Vancouver Canucks în anii '80, care spunea: „Anul trecut nu am putut câștiga în deplasare, iar anul acesta nu am învins niciodată la noi acasă. Nu știu unde altundeva am putea juca!”

De foarte multe ori eșecurile ne afectează la nivel mental. Ne înving pur și simplu, iar noi avem probleme în a găsi soluții la aceste provocări. Pe măsură ce se înmulțesc, ne apasă din ce în ce mai mult. Regretăm ceea ce am pierdut în trecut. Ne temem de pierderile pe care le-am putea suferi în viitor. Regretele ne consumă energia. Nu putem construi nimic dacă avem regrete. Teama de viitor ne copleșește.

Ne dorim să avem succes, însă ne pregătim în schimb pentru eșecuri. Autorul J. Wallace Hamilton a vorbit despre acest lucru în revista *Leadership*: „Creșterea numărului de sinucigași, de alcoolici și chiar al celor care suferă de căderi nervoase este o dovadă a faptului că mulți se pregătesc pentru succes, în condițiile în care ar trebui să învețe cum să facă față eșecurilor. Eșecul este mult mai des întâlnit decât succesul; sărăcia este mai prezentă decât bogăția, iar dezamăgirea mai prezentă decât bucuria și satisfacția.”

În viață trebuie să ne așteptăm să facem greșeli și să suferim diverse pierderi. Ideal ar fi să le luăm însă așa cum au venit, nu să le

permitted cumva să ne afecteze. După cum spunea William A. Ward: „Omul, asemenea unui pod, a fost conceput să ducă o anumită încărcătură pentru moment, nu deodată toată greutatea adunată într-un an întreg.”

3. Eșecurile creează o breșă între ceea ce ar trebui să întreprinzi și ceea ce faci în realitate

Reușitele aduc în viața noastră un ciclu pozitiv. În momentul în care câștigăm, avem o încredere mai mare în noi. Și, cu cât avem mai multă încredere, cu atât e mai probabil să acționăm la momentul oportun. Tendința de a trece de la teorie la practică atrage după sine succesul.

Cu toate acestea, eșecurile pot crea în viața noastră și un ciclu negativ. Pierderile, în special în cazul în care sunt numeroase, pot duce la nesiguranță. Și în momentul în care nu te simți sigur pe tine, ai îndoieli vizavi de propria persoană. Vei ezita atunci când trebuie să iei decizii. Chiar dacă știi ce ar trebui să faci, ești destul de reticent. Dacă este creată o asemenea breșă și nu este depășită, succesul este aproape imposibil.

Tot reflectând la eșecurile pe care le-am avut și la modul în care m-au afectat, am văzut că au existat momente când m-au făcut să mă blochez. Și am descoperit că și altora li s-a întâmplat la fel. Există unsprezece capcane în care oamenii au tendința să cadă:

- **Capcana greșelii:** „Mi-e teamă ca nu cumva să fac ceva greșit.” Eșecurile ne trag înapoi!
- **Capcana oboselii:** „Mă simt epuizat astăzi.” Eșecurile ne seacă de puteri.
- **Capcana comparației:** „Ceilalți sunt mult mai calificați decât mine.” Eșecurile ne fac să ne simțim inferiori față de cei din jur.
- **Capcana alegerii momentului potrivit:** „Nu acum e momentul.” Eșecurile ne fac să ezităm.
- **Capcana inspirației:** „Simt că nu-mi place ceea ce fac acum.” Eșecurile ne demotivează.

- **Capcana stabilirii priorităților:** „Poate că nu e chiar atât de important.” Eșecurile ne fac să trecem cu vederea situația de ansamblu.
- **Capcana perfecțiunii:** „Există cu siguranță modalitatea perfectă de a proceda, iar eu trebuie să o descopăr înainte de a începe ceva.” Eșecurile ne fac să ne îndoim de propria persoană.
- **Capcana așteptărilor:** „Am crezut că o să fie mai ușor, dar nu a fost așa.” Eșecurile ne fac să vedem mai degrabă dificultățile.
- **Capcana echitabilității:** „Nu eu trebuia să fac asta.” Eșecurile ne fac să ne întrebăm: „De ce eu?”
- **Capcana opiniei publice:** „Dacă dau greș, ce vor crede ceilalți?” Eșecurile ne paralizează.
- **Capcana încrederii în sine:** „Dacă nu reușesc, înseamnă că sunt un ratat.” Eșecurile ne fac să ne privim într-o lumină mai proastă.

Toate aceste capcane apar în urma unor eșecuri – și toate contribuie la lărgirea breșei dintre a ști și a face. Dacă ne dorim să avem succes, trebuie să astupăm această breșă.

4. De cele mai multe ori primul eșec nu este și cel mai mare pe care îl vei avea vreodată

În momentul în care am dat greș, avem o opțiune. Dacă reacționăm imediat în mod corespunzător, pierderea ni se pare mai mică. Dacă nu procedăm însă așa cum trebuie – sau dacă nu reacționăm în nici un fel – percepem pierderea respectivă ca fiind mult mai mare. Și de cele mai multe ori avem și alte eșecuri. Iar următoarea dată când dăm greș, rateul pare și mai mare, copleșindu-ne asemenea unei furtuni violente. Și pe măsură ce numărul eșecurilor crește, încrederea noastră în propriile forțe ajunge la pământ.

Înrăutățim și mai mult lucrurile atunci când ne comparăm cu alții, fiindcă doar foarte rar ne raportăm la cineva de același nivel cu noi. Fie ne comparăm pe noi înșine la potențial maxim cu altă

persoană al cărei potențial este minim, fie invers. Acest aspect poate duce la un ciclu negativ de discuții pe care le avem cu noi înșine. Iată însă ce trebuie să știi:

Cea mai importantă persoană cu care stai de vorbă ești tu însuți, așa că ai grijă ce-ți spui.

Cea mai importantă persoană pe care o evaluezi ești tu însuți, așa că fii atent ce gândești.

Cea mai importantă persoană pe care o iubești ești tu însuți, așa că fii atent ce faci.

Kripalvananda, cunoscut scriitor și instructor de yoga, a spus: „Preaiubite copil, nu te mai chinui. De fiecare dată când te judeci singur, inima-ți e sfâșiată.” Sunt de părere că în perioadele mai grele, în care ai avut ceva de pierdut, este foarte simplu să cazi în capcană și să te gândești că ai fi putut proceda diferit. Felul în care ne vorbim poate deveni unul extrem de negativ. Și cu cât devine mai negativ, cu atât eșecul ni se pare mai mare. Dacă predica pe care ne-o ținem singuri este distructivă și ne face să ne simțim vinovați, aproape că nu mai suntem capabili să ne eliberăm din acest ciclu de negativism.

Cea mai importantă persoană cu care stai de vorbă ești tu însuți, așa că ai grijă ce-ți spui.

Dacă putem preveni din timp efectele unui eșec și nu permitem să ia amploare, atunci putem merge mai ușor mai departe. Nu e simplu, însă chiar și cei care s-au confruntat cu o pierdere foarte mare pot învăța cum să o facă. Am citit mai demult că generalul Robert E. Lee a fost la un moment dat în vizită la o văduvă bogată din Kentucky, după terminarea Războiului Civil. Femeia i-a arătat ce mai rămăsese dintr-un superb copac distrus aproape în întregime de artileria Unioniștilor, explicându-i cât de tare o afectase și așteptându-se ca el să o compătimească. În schimb, după câteva secunde de pauză, a sfătuit-o: „Ar fi bine să-l tăiați de tot, doamnă, și să uitați de el.”¹ I-a spus, de fapt, să treacă mai departe. Fiecare dintre noi avem nevoie să știm cum să facem acest lucru într-o manieră pozitivă.

5. Nu vom mai fi niciodată la fel în urma unui eșec

Antrenorii echipelor sportive trăiesc într-o lume a câștigurilor și a pierderilor. Legendarul antrenor de fotbal Knute Rockne spunea: „O ratare este chiar indicată pentru suflet. Dar mai multe la rând nu sunt bune pentru antrenor.” Iar Paul Richards, manager în Liga întâi, afirmă: „Dacă poți spune că moralul clubului la care joci este bun după ce, din douăsprezece partide, ai pierdut zece, atunci nu stai foarte bine la capitolul inteligență.” Nu trebuie totuși să fii antrenor sau jucător ca să resimți impactul unei pierderi.

„Dacă poți spune că moralul clubului la care joci este bun după ce, din douăsprezece partide, ai pierdut zece, atunci nu stai foarte bine la capitolul inteligență.”
– Paul Richards

Îmi amintesc și acum ședințele de consiliere pe care le-am avut acum câțiva ani cu un bărbat care se certase foarte tare cu fratele lui. Nu mai vorbiseră de foarte mult timp unul cu celălalt. În timp ce îl ascultam și îl urmăream, mi-am dat seama că se enerva din ce în ce mai tare pe măsură ce retrăia detaliile conflictului dintre ei. Într-un final, în culmea iritării, a spus: „Uite ce mi-a făcut. Uite ce a putut face din mine.”

Am așteptat puțin până s-a calmat și era pregătit să mă asculte. I-am spus pe un ton cât se poate de calm: „Uită-te ce îți faci singur!”

Fusese nedreptățit? Da! Însă se agăța cu dinții de o experiență neplăcută, astfel că pierderea devenea mult mai mare.

Numărul și severitatea eșecurilor nu sunt la fel de importante ca modul în care experimentezi aceste eșecuri. Da, de fiecare dată când dai greș, suferi. Și toate rateurile au un impact asupra ta – doar foarte rar unul pozitiv. Eșecurile ne schimbă. Totuși, nu trebuie să le permitem să ne controleze și nici ca teama ca nu cumva să părem incompetenți sau nepricepuți să ne paralizeze. Nu putem lăsa frica de eventualele consecințe negative să ne împiedice să ne mai asumăm riscuri. Dacă experiențele negative îți învăluiesc viitorul, e ca și cum ai trăi într-un coșciug – te acoperi cu ceva și pui capăt vieții.

O veche legendă din Grecia ne spune povestea unui atlet care alerga foarte bine, dar care s-a clasat pe locul al doilea în cea mai importantă cursă la care participase vreodată până atunci. Mulțimea a celebrat învingătorul și ulterior a fost ridicată și o statuie în onoarea

lui. Între timp, eroul nostru începuse să aibă senzația că e un ratat. Era ros de invidie. Nu se mai putea gândi la altceva decât la faptul că fusese învins și la ura față de cel ce i-o luase înainte. De fiecare dată când vedea statuia, își aducea aminte de gloria lui pierdută. Așa că s-a hotărât să o distrugă.

Într-o noapte, s-a dus acolo și a dat câteva târnăcoape în soclu, în ideea să îl slăbească. A revenit și în următoarele seri, muncind puțin câte puțin. Cu toate acestea, statuia rămânea în picioare, iar el era din ce în ce mai iritat. Într-o seară însă, când a lovit mai puternic cu ciocanul, marmura statuii s-a crăpat. S-a prăbușit peste el cu totul, omorându-l pe loc. Transformase astfel un eșec minor într-o greșeală care i-a fost fatală.

Cum putem diminua efectele negative ale eșecurilor astfel încât să nu ne mai afecteze? În primul rând, începem prin a ne debarasa de ele la nivel emoțional. În 1995, în perioada în care era un star al echipei de baschet Philadelphia 76ers, Jerry Stackhouse a fost întrebat care este filosofia lui de viață în condițiile în care făcea sport de performanță. Iată răspunsul său: „Dacă ai câștigat, uită. Dacă ai pierdut, uită.” Dacă vrem să depășim perioadele mai proaste și să nu mai fim afectați de eșecurile suferite, trebuie să trecem peste ele – după care să tragem și niște învățăminte.

Transformă o pierdere într-un câștig

Dacă tot este să ai un eșec – și vei avea, fiindcă toată lumea trece prin așa ceva – atunci de ce să nu îl transformi într-un câștig? Cum poți face acest lucru? Învățând din el și trăgând niște concluzii. Un eșec nu este considerat o pierdere totală dacă înveți ceva din el. Pierderile pe care le ai ajung să te definească dacă le permiți. Dacă rămâi pe loc în urma unui rateu, atunci te vei bloca acolo. Trebuie să știi însă următorul lucru: alegerile pe care le faci sunt cele care te definesc. Poți alege schimbarea, poți alege să te dezvolți pe plan personal și poți alege să înveți ceva de pe urma unei greșeli.

Nu înseamnă neapărat că este și simplu de pus în practică. Charlie Brown, personajul meu favorit din seria de benzi desenate

Peanuts, se îndepărtează de Lucy după un meci de baseball, cu capul în pământ, absolut decepționat.

„Încă un meci pierdut! Doamne, Dumnezeule!“, a mormăit Charlie. „M-am săturat să pierd. Indiferent ce fac, pierd!“

„Charlie Brown, privește problema și altfel“, îi răspunde Lucy. „Învățăm mai mult când pierdem decât atunci când câștigăm.“

„Înseamnă că sunt cea mai deșteaptă persoană din lume!“, este replica lui Charlie.

Eșecurile ne oferă oportunitatea de a învăța, însă mulți oameni nu văd lucrurile așa. Și, în aceste condiții, nereușitele sunt realmente dureroase.

Am discutat însă la modul ideal, fiindcă nu toată lumea învață din greșeli. O pierdere nu se transformă într-o lecție decât dacă ne străduim noi înșine din răspuțeri. Eșecul ne oferă oportunitatea de a învăța, însă mulți nu profită de ea. Și, fiindcă nu o fac, suferința este una foarte mare.

Nu este ușor să înveți ceva în această perioadă, fiindcă înseamnă să faci anumite lucruri nefirești. Este greu să zâmbești când nu ești fericit. Este dificil să reacționezi pozitiv când ești copleșit de necazuri. Este nevoie de disciplină să faci tot ceea ce trebuie în condițiile în care nimic nu merge cum trebuie. Cum putem fi puternici din punct de vedere emoțional atunci când suntem epuizați din acest punct de vedere? Cum să dăm ochii cu cei din jur dacă ne simțim umiliți? Cum să ne revenim când suntem permanent făcuți una cu pământul?

Am scris lucrarea de față pentru a răspunde la aceste întrebări, dar și la altele asemănătoare, legate de modul în care poți învăța din greșeli, fiindcă sunt convins că te poate ajuta. Scopul meu principal în viață este să le ofer ceva de valoare oamenilor. Sper ca această carte să îți fie de folos și să îți arate cum să înveți ceva din greșeli. Cei mai mulți dintre noi avem nevoie de cineva care să ne ajute și să ne explice cum să procedăm. Dacă și tu îți dorești să înveți ceva din eșecuri, trebuie să privești rateurile dintr-o perspectivă diferită, să îți dezvolti calitățile care să te ajute să reacționezi așa cum trebuie și să îți consolidezi abilitatea de a învăța din ele. Sunt de părere că poți face acest lucru folosindu-te de următoarele elemente:

Modestia – spiritul învățării
 Realitatea – fundamentul învățării
 Responsabilitatea – primul pas al învățării
 Perfecționarea – esența învățării
 Speranța – motivația învățării
 Disponibilitatea de a învăța – calea care trebuie urmată
 Adversitățile – factorii care declanșează învățarea
 Problemele – oportunități de a învăța
 Experiențele neplăcute – perspectiva învățării
 Schimbarea – prețul învățării
 Maturitatea – valoarea învățării

Sfântul Ignățiu de Loyola, unul dintre cei mai mari predicatori din lume, a spus la un moment dat că învățăm doar lucrurile pe care suntem pregătiți să le învățăm. Pe măsură ce am călătorit în toată lumea și am cunoscut o mulțime de lideri, am observat două lucruri. În primul rând, foarte mulți oameni trec prin momente dificile. Ideea acestei cărți mi-a venit în timp ce mă aflam în Asia, unde trebuia să susțin o serie de conferințe. Îmi dădeam seama că oamenii au probleme și îmi doream foarte mult să găsesc o modalitate de a-i ajuta să ajungă să aibă o viață mai ușoară. În al doilea rând, nu am mai trăit niciodată o perioadă ca aceasta de acum, când atât de multe persoane își doresc nu numai să învețe, ci și să își reanalizeze valorile și prioritățile. Dacă privești totul din perspectiva corectă, eșecurile reprezintă, de fapt, oportunități de a te schimba și de a te perfecționa.

Poate că te afli acum într-un moment în care ai avut un eșec și chiar ești pregătit să înveți. Emmet Fox a spus la un moment dat că dificultățile apar la momentul potrivit, astfel încât să te ajute să te dezvolți și să reușești să le depășești. „Singurul ghinion adevărat”, observa el, „singura tragedie reală apare atunci când avem un eșec, dar nu învățăm nimic din el”.

Să încercăm să tragem împreună niște învățăminte astfel încât să putem spune: „Uneori câștigi, alteori înveți”.